

Mødet den 13. Septbr. 1923.

Fraværende: A. Bitsch og Bernt Jensen.

1. (J. Nr. 400—1923). **Licitationsstilbud paa Murer- og Tømrerarbejdet ved Opførelse af Skovløberhus i Thorsskov.**

Skovudvalget indstiller at overdrage Arbejdet til følgende:

Murerarbejdet: Murermester M. P. M o g e n s e n
for 3750 Kr.

Tømrerarbejdet: Tømrermester K. J a f n e r for
5600 Kr.

Indstillingen var vedtaget ved Cirkulation og toges til Efterretning.

2. (J. Nr. 12¹—1923). Skrivelse fra Indenrigsministeriet vedrørende Spørgsmaalet om **Fastsættelse af Aldersrente til Personer i Aarhus Hospital, der har selvstændig Formue.**

F o r m a n d e n syntes, det var en lidt mærkelig Afgørelse, men der var jo intet andet at gøre end at tage den til Efterretning.

Toges til Efterretning.

3. (J. Nr. 10⁶—1923). Meddelelse fra Kirkegaardsbestyrelsen om, at **Stiftsøvrigheden har approberet Valget af Sognepræst Balslev til Kirkegaardsbestyrelsen.**

Toges til Efterretning.

4. (J. Nr. 23¹¹—1923). Meddelelse fra Sygehusudvalget angaaende **Regnskabet for Marselisborg Hospital.**

Toges til Efterretning.

5. (J. Nr. 23¹⁰—1923). **Beretning om Begravelsesvæsenet i 1921—22.**

F o r m a n d e n bemærkede, at denne Beretning egentlig var kommet for sent frem; men det var lovet, at den skulde blive færdig i ordentlig Tid i Aar.

Toges til Efterretning.

6. (J. Nr. 23¹²—1923). **Beretning om Alderdomsunderstøttelsen i 1922—23.**

Toges til Efterretning.

7. (J. Nr. 12¹³—1923). Indstilling fra Udvalget for Aldersrente om **Bevilling af Brændselsbjælp til Aldersrentenydere.**

Følgende Indstilling forelaa:

»Idet man hermed fremsender hoslagte Andragende fra Foreningen af Aldersrentenydere i Aarhus om Brændselsrabat, skal Udvalgets Flertal, Kjeld Sørensen og A. Bitsch, tillade sig at indstille til det ærede Byraad, at der stilles et Beløb til Raadighed til Brændselshjælp til Aldersrentenydere, og at denne Hjælp ydes efter nedennævnte Regler:

Brændselshjælpen udbetales. med 10 Kr. i Oktober d. A. og 10 Kr. i Januar 1924 til Aldersrentenydere, hvis samlede Indtægt (Aldersrenten iberegnet) og Formue ikke overstiger:

For Ægtepar Indtægt 1500 Kr. og Formue 400 Kr., naar Formuen er disponibel, ellers 1000 Kr.

For enlige Personer Indtægt 1000 Kr. og Formue som for Ægtepar.

Hvor to Aldersrentenydere bor sammen, ydes Halvdelen af ovennævnte Brændselshjælp.

Det maa herefter antages, at der vil medgaa ca. 35000 Kr. til den ommeldte Hjælp.

Kjeld Sørensen forelagde Indstillingen. De Alderdomsunderstøttede havde igennem en Række Aar faaet Brændselshjælp, sidste Aar 50 Kr., hvoraf Kommunen betalte de 25 Kr. Udvalget havde overvejet, hvorvidt det i Vinter blev nødvendigt at give nogen Hjælp til Brændsel, og Fler-tallet var af den Formening, at man daarligt kunde undslaa sig, hvorfor man foreslog at yde et Beløb af $\frac{4}{5}$ af Kommunens Bidrag sidste Aar eller 20 Kr. Af Indstillingen fremgik, at Hjælpen kun vilde blive ydet til de mest trængende. Hvis Udviklingen var gaaet i Retning af en Nedgang i Pristallet, var man maaske ikke kommet med Forslaget, men alt var tværtimod blevet dyrere, ikke mindst Brændsel, og selv om Kommunen var spændt haardt for, vilde Taleren anse det for nødvendigt at give denne Bevilling. Skulde Tiderne til næste Aar blive bedre, kunde det maaske undgaas at yde Hjælp, men skete det ikke, maatte man muligvis være forberedt paa at fortsætte med Hjælpen et Par Aar endnu.

Mariane Thomsen kunde ikke tiltræde Indstillingen af den Grund, at en saadan Bevilling ikke var hjemlet i Aldersrenteloven. Taleren havde absolut ikke mindre Sympati for de gamle end Udvalgets øvrige Medlemmer, og Udvalget havde ogsaa ved Overgangen fra den gamle til den ny Lov været enigt om at gøre det saa godt som muligt for de gamle og at sikre dem saa stor en Understøttelse, som det lod sig gøre indenfor Lovens Grænser. Naar der havde været Tale om at yde en Hjælp i Anledning af Sygdom o. l., havde Udvalget ligeledes været enigt derom. Selv om man

maatte indrømme, at det kunde være svært for nogle af dem at skaffe sig Brændsel i Aar, burde man dog ikke glemme, at den Brændselshjælp, som de hidtil havde faaet, var taget med i Beregningen, da man fastsatte Aldersrenten, idet den blev anslaaet til 4 Kr. pr. Maaned, hvoraf $\frac{4}{5}$ blev medregnet. De gamle havde altsaa faaet alt, hvad de ifølge Loven havde Ret til, og Taleren kunde derfor ikke tiltræde Indstillingen.

Kjeld Sørensen kunde give Frk. Thomsen Ret i, at man havde taget alt i Betragtning, da Aldersrenten blev fastsat, for saa vidt det var hjemlet i Loven. Men denne Lov havde sine uheldige Sider, og en af disse var, at den Brændselshjælp, som de gamle i en Aarrække havde faaet, nu pludselig skulde falde bort, samtidig med at alt blev dyrere. Selv om man til Dels ved Ansættelse af Aldersrenten havde beregnet Brændselshjælpen, var Resultatet, at mange var gaaet ned i Understøttelse, særlig enlige Personer. Det kunde tyde paa, at Lovgiverne ikke havde været klar over Lovens daarlige Sider, og saa maatte de, der skulde administrere Loven, se at bøde lidt derpaa. Byraadet havde selvfølgelig Ret til at give en Understøttelse uden Refusion, og andre Institutioner gav jo ogsaa Brændselshjælp, f. Eks. Fattigvæsenet og Hjælpekassen. Udvalget havde anstrengt sig meget for at faa en fælles Indstilling og havde i den Anledning udsat Sagen flere Gange, men man vilde fra den anden Side ikke være med til noget, og selv om man i al Almindelighed skulde se at blive enige om saadanne Bevillinger, kunde der dog være visse Omraader, hvor Flertallet alene maatte tage Ansvaret for en Bevilling. En saadan Situation forelaa her, og Taleren vilde derfor anbefale Indstillingen.

M. B r a m m e r takkede Aldersrenteudvalget, fordi det i Enighed havde gjort Overgangen til den ny Lov saa lempelig for de gamle som muligt. Taleren var ogsaa klar over, at Loven havde sine uheldige Sider, og en af disse var, at man ikke efter Loven kunde yde Brændselshjælp. Lovgiverne havde sandsynligvis regnet med, at Pristallet hurtigt vilde gaa ned, men det var tværtimod steget, og specielt Brændselspriserne var i Øjeblikket saa høje, at det vilde blive vanskeligt for mange gamle Mennesker at skaffe sig Brændsel til Vinter. Taleren fandt det fremsatte Forslag godt; det viste en god Vilje til at yde en lille Haandsrækning, og det var meget ønskeligt, om der kunde tilvejebringes Enighed derom. Forslaget maatte kaldes meget moderat, og 35000 Kr. skulde Kommunens Kasse gerne kunne magte. Taleren vilde derfor meget henstille til Frk. Thomsen og den Gruppe, hun tilhørte, at gaa med dertil.

H. P. C h r i s t e n s e n vilde anbefale Fler-tallets Forslag, saa meget mere som Prisen paa Brændsel var steget saa stærkt, at 1 hl Koks kostede 1 Kr. mere end i Fjor. Naar man regnede med, at de tidligere havde faaet 16 hl, var de 20 Kr. ikke stort mere end Prisforhøjelsen, saa det maatte kaldes et meget beskedent Forslag. Taleren vilde henstille til Udvalget, hvis Forslaget blev vedtaget, at faa Udbetalingen endt snarest, idet det allerede nu kneb med at kunne levere Koks til alle, som ønskede at købe.

J. C h r. M ø l l e r vilde ikke diskutere, hvorvidt der var Trang til dette Tilskud eller ikke. Det var i og for sig rimeligt nok, at baade Aldersrentenyderne og mange andre end dem kunde trænge til en Haandsrækning, f. Eks. Familier med mange Børn. Men Kernen i denne Sag var en helt an-

den. Hr. Kjeld Sørensen udtalte, at Loven havde daarlige Sider. Men det var ikke tilladt at tilsidesætte en Lov, selv om den havde daarlige Sider. Loven var vedtaget i 1922, og ingen stemte imod den, heller ikke Socialdemokraterne, saa man kunde næppe kalde det en daarlig Lov, og der var ogsaa taget Hensyn til eventuelle Prisstigninger ved Bestemmelsen om Dyrtidstillæg. Efter Talerens Mening var det uholdbart at vedtage dette Forslag, for man havde næppe Lov til uden videre at bevilge en Understøttelse til en bestemt Klasse Mennesker. Det var lovligt at yde Folk Understøttelse gennem Hjælpekassen, hvor man i Forvejen skønnede over hvert enkelt Tilfælde, og Fattigvæsenet havde samme Ret, men man kunde næppe uden videre bevilge en hel Del Mennesker Tilskud, medens andre ingenting kunde faa. Den ny Aldersrentelov fastsatte bestemte Takster, hvilket man fra alle Sider ansaa for en Fordel, men her tilsidesatte man uden videre Loven og gav Tilskud uden Refusion. Hvis man kunde henvise Aldersrentenydere til Hjælpekassen, havde man en lovlig Vej at gaa, men det forbød Loven. Der manglede altsaa faktisk Lovhjemmel til at vedtage et saadant Forslag, og det var Grunden til, at den borgerlige Gruppe ikke kunde stemme derfor.

M. S i m o n s e n ansaa Forslaget for en Nødvendighed, og naar Udvalget indstillede at yde en saadan Hjælp, var Taleren ikke betænkelig ved at stemme derfor. Angaaende Hr. Kjeld Sørensens Udtalelser om Lovens Mangler, vilde Taleren sige, at disse Mangler ikke skyldtes Ukendskab til Sagen; det var med fuldt Overlæg, at det konservative Flertal i Rigsdagen vedtog Loven i dens nuværende Skikkelse, og der var næppe Haab om

at faa den forbedret, saa længe man havde dette Flertal. Fabrikant Møller udtalte, at Kommunen næppe havde Lov til at bevilge et Bidrag af sine egne Midler, og det kunde tyde paa, at man fra konservativ Side vilde slaa Allarm, hvis Forslaget vedtoges. Det var dog vist meget tvivlsomt, at man fik Ministeren til at forbyde Aarhus Kommune at bevilge en Understøttelse til trængende gamle Mennesker. Taleren vilde anbefale Forslaget og gerne være med til at tage Ansvar for det.

Kjeld Sørensen havde faaet det Indtryk, at Fabrikant Møller var klar over, at de gamle Mennesker trængte til en Hjælp; men naar dette var Tilfældet, kom man ogsaa nok overens om, paa hvad Maade Hjælpen skulde ydes. Der var gjort Forsøg nok paa at faa en enig Indstilling, men naar den borgerlige Gruppe absolut intet vilde, maatte man paa egen Haand forelægge Forslaget. Selvfølgelig var man klar over, at Understøttelsen ikke kunde ydes som Aldersrente; det var en Bevilling, som Kommunen selv maatte bære, og det var vist meget tvivlsomt, at Ministeriet vilde forsøge paa at forbyde dette. Det var vist i det hele tvivlsomt, om nogen Myndighed kunde forbyde Kommunen at yde en Brændselshjælp, en virkelig Opposition maatte komme fra Skatteyderne, der skulde betale Pengene, men de vilde sikkert ikke protestere mod en Bevilling til dette Formaal.

Vald. Petersen syntes, at man maatte være mere end almindelig haardhjertet, naar man skulde tale imod et saadant Forslag, og det erkendte man ogsaa fra den anden Side, idet Modstanderne hængte sig i, at det var forbudt i Loven. Fabrikant Møller havde flere Gange i Byraadet fortolket Lovparagraffer, men hans Fortolkning var ikke altid rigtig, og forresten mente ad-

skillige, at Rigsdagsmedlemmerne var dem, der kendte mindst til, hvad der staar i Lovene. Der stod i Aldersrenteloven, hvad Staten ydede Refusion for, men selvfølgelig intet om, hvorvidt Kommunen vilde give en Understøttelse uden Refusion, og det kom hverken Ministeren eller andre ved, hvis Kommunen vedtog en saadan Bevilling. Ministeren var sikkert ogsaa for klog til at blande sig i dette Forhold, for saa skulde han i mange Tilfælde træffe Afgørelse om Kommunens Bevillinger. Nej, Sagen var, at de gamle og fattige Mennesker skulde holdes nede, selv om man i Ord og Skrift sagde noget andet; det var tilstrækkeligt bevist ved Modstanden imod et saa moderat Forslag som det foreliggende, og særlig maatte det undre, at Frk. Thomsen som Kvinde kunde tale imod at give de gamle Mennesker en Understøttelse paa 20 Kr.

J. Ch r. Mø l l e r mente, at da Loven blev vedtaget, strakte man sig saa vidt, som Statens finansielle Evne i Øjeblikket tillod, og naar Socialdemokraterne ikke stemte imod Loven, kunde man vel gaa ud fra, at de ikke fandt den helt daarlig. Men nu havde man altsaa Loven, og selv om den ikke tilfredsstillede alle, havde man ikke Ret til at sætte sig udover den. Taleren vilde benægte, at en Kommune uden videre havde Lov til at bevilge Penge til hvem som helst; hvis det f. Eks. gjaldt Arbejdsløse, kunde man heller ikke gøre det, men maatte henvise dem til Hjælpekasen, der saa i hvert Tilfælde skønnede over Hjælpen.

M a r i a n e T h o m s e n protesterede imod Udtalelserne om, at Aldersrentenyderne ikke fik nogen Brændselshjælp i Aar. Beløbet blev i Fjor beregnet til 48 Kr., og deraf blev $\frac{4}{5}$ eller ca. 39 Kr. tillagt deres Aldersrente. Det var derfor

Synd at vedblive at slaa fast overfor de gamle Mennesker, at de ingen Brændselshjælp fik, og det var i det hele taget Synd, som man i Aarhus handlede imod dem, man trommede dem sammen til Møder og fyldte dem med Misfornøjelse over alt, hvad der blev gjort for dem. Man burde gøre dem forstaaeligt, at naar alle andre maatte indskrænke deres Forbrug, var det nødvendigt, at de gjorde det ogsaa, men i Stedet for fyldte man dem med Misfornøjelse og Misundelse, som skadede dem langt mere end at miste et Par Kroner maanedlig af deres Understøttelse.

A n d r. C h r i s t e n s e n vilde bede Hr. Kjeld Sørensen oplyse, hvor der fandtes Hjemmel for den Slags Bevillinger, for Taleren havde ikke kunnet finde Hjemmel derfor i nogen Lov. Naturligvis havde Kommunen grundlovsmæssig Pligt til at understøtte dem, der ikke kunde klare sig selv, men hvis det ikke kunde ske igennem en af de sociale Love, maatte det ske igennem Fatigvæsenet. Selv om derfor Hr. Vald. Pedersen slog fast, at Modstanderne havde mistet den lille Smule Medlidenhed, som de maaske havde haft med de gamle, kunde Taleren alligevel ikke gaa med til at stemme for en Bevilling, der ikke havde Hjemmel i nogen Lov; man maatte dog have Lov til at stemme imod at anvende Kommunens Midler paa en absolut ulovlig Maade. Hr. Simonsen havde talt om at ville tage Ansvaret for Vedtagelsen. Betød det, at han, hvis Vedtagelsen blev kendt ulovlig, vilde betale Pengene tilbage? for ellers var der jo ikke saa stor Risiko ved at tage Ansvaret.

F o r m a n d e n henstillede at afslutte Diskussionen, idet Forslaget vilde blive behandlet som et

Tillæg til Budgettet og derfor komme til to Behandlinger.

Vald. Pedersen havde aldrig mistænkt Overretssagføreren for at nære nogen Medfølelse med de gamle Mennesker, men havde udtrykkelig nævnt Frk. Thomsen, som ved andre Lejligheder havde vist megen Medfølelse og Interesse for dem. Naar Overretssagføreren lyste efter Hjemmel i Loven for en saadan Bevilling, vilde Taleren vende Spørgsmaalet om og spørge, hvilken Lov der forbød at yde Bevillingen. Hvad Jurister sagde om Loven, regnede Taleren ikke saa meget med, for fra den Side hørte man et i Dag og et andet i Morgen. Hr. Møller vilde hævde, at hvis f. Eks. de Arbejdsløse androg om Brændselshjælp, havde Byraadet ikke Lov til at bevilge et Beløb dertil. Men en saadan Opfattelse vilde Taleren bestemt protestere imod, og paa samme Maade var Kommunen i sin gode Ret til at yde de gamle en Hjælp, som slet ikke vedkom Aldersrenteloven.

Kjeld Sørensen hævdede, at naar der blev sagt, at de gamle i Forvejen fik Brændselshjælp som en Del af deres Aldersrente, saa var det faktiske Forhold det, at de var gaaet ned i Understøttelse siden i Fjor, og det maatte dog kaldes en mærkelig Maade at give Brændselshjælp paa. Hvorvidt det var Synd at fortælle de gamle Mennesker dette, kunde der jo være forskellige Meninger om; det kunde dog næppe kaldes Synd at hjælpe dem til at faa noget Brændsel, snarere at lade dem sidde og fryse. Angaaende Hjemmelen i Loven, saa var det ikke første Gang, at Taleren var med til at bevilge Brændsel til de gamle lige saa vel som til Arbejdsløse, og det maatte vel være lige saa lovligt nu som tidligere. Angaaende Ansvaret for Vedtagelsen var der næppe Grund til

at komme ind paa Spørgsmaalet om en eventuel Tilbagebetaling, det var slet ikke noget nyt Spørgsmaal, der forelaa, og Forslaget var saa moderat, at det eneste, der kunde siges imod det, var, at det snarest ydede for lidt. Det var derfor mærkeligt af Borgergruppen at indtage en saadan Stilling dertil, og de burde have undersøgt, hvorledes de Konservative i andre Kommuner stillede sig til denne Sag.

M. Simonsen fastslog, at Hr. Møller ikke havde benægtet Talerens Fremstilling af, hvorledes Aldersrenteloven blev til, men blot hængt sig i, at Socialdemokraterne ikke stemte imod Loven. Taleren vilde dertil sige, at Socialdemokraterne selvfølgelig indtog denne Stilling, fordi de ikke vilde stemme imod et godt Princip, som fra først af var rejst fra socialdemokratisk Side; men Flertallet i Rigsdagen omformede ganske vist Principet paa en daarlig Maade. Af den Grund vilde man ikke stemme for Loven, og dens daarlige Sider blev Gang paa Gang fremhævet i Rigsdagen. Til Frk. Thomsen vilde Taleren sige, at det naturligvis vilde være meget behageligt for dem, der var imod humane I'remskridt, hvis der ingen Misfornøjelse var; men saaledes gik det ikke; uheldige Sider fik man kun forbedret ved at kritisere dem og rejse en Stemning derimod. Taleren vilde gerne overfor Vælgerne i Aarhus være med til at tage Ansvar for at yde en Hjælp til gamle fattige Mennesker, men hvorvidt Taleren vilde forpligte sig til at tilhagebetale Beløbet, hvis det blev kendt ulovligt, kom i høj Grad an paa, hvem der skulde afsige Dommen. For Resten kunde Taleren ikke betale 35000 Kr., men muligvis vilde Kollegerne i Byraadet hjælpe til dermed.

A. S n e u m gjorde opmærksom paa, at Fabrikant Møller søgte at give det Udseende af, at Understøttelsen skulde udbetales uden nogen som helst Undersøgelse. Men det passede ikke, for af Indstillingen fremgik klart, at der netop skulde en indgaaende Undersøgelse til, idet kun en bestemt Del af Aldersrentenyderne kunde faa Hjælp. Overretssagføreren vilde indrømme, at Kommunen havde Pligt til at hjælpe de gamle, men saa maatte Fattigvæsenet træde til. Naar man omkring paa Møder diskuterede med Venstremænd, som havde været med til at føre denne Lov igennem, og spurgte dem, hvorledes et Budget i H. t. Loven skulde lægges, som kunde slaa til, saa fik man som Regel ikke noget Svar derpaa, eller ogsaa henvistes der til Fattigvæsenet. Men det var netop en Forudsætning for Loven, at de gamle Mennesker efter den skulde kunne holde sig fri af Fattigvæsenet, og derfor burde man ikke slaa paa de Streng. Men Striden i Byraadet drejede sig næppe om saa meget, som det saa ud til, idet de Konservative havde erkendt, at der var Trang til Hjælp, og Taleren haabede derfor, at de vilde stemme for Forslaget eller i alt Fald undlade at stemme.

M a r i u s G e e r t s e n hævdede, at Medlemmerne af Borgergruppen havde lige saa meget Hjerter for de gamle Mennesker som de øvrige Medlemmer; men man havde den Anskuelse, at Forslaget var ganske ulovmedholdeligt, og af den Grund vilde man stemme imod det. Der var tidligere spurgt Ministeriet om, hvorvidt det var lovligt i H. t. Aldersrenteloven at give en Brændselshjælp, og det blev besvaret benægtende; der kunde derfor være Anledning til at spørge, hvorvidt det var lovligt at give Hjælp uden om Loven, og

naar dette Spørgsmaal var afgjort, kunde der muligvis blive Enighed om Sagen.

A n d r. C h r i s t e n s e n gjorde opmærksom paa, at naar der var bevilget Brændselshjælp igennem Hjælpekassen, saa var det sket i H. t. Hjælpekasseloven, som netop hjemlede en saadan Bevilgning, og hvis der kunde findes en Hjemmel for at bevilge de 35000 Kr. her, var Spørgsmaalet sikkert let klaret; men Hr. Kjeld Sørensen havde ikke paavist nogen Hjemmel derfor. Det kunde heller ikke nytte at sige, at hvad der ikke var forbudt i Loven havde man Ret til at gøre. Hvis Byraadet enstemmig vedtog f. Eks. at forgyldte Hr. Vald. Pedersen, hvilket ikke var forbudt i Loven, saa var det vist alligevel tvivlsomt, at man havde Ret til det, naar man skulde bruge Skatteydernes Penge dertil.

K. M o u s t e n mente, der maatte kunde findes en Maade at udbetale det paa, som alle erkendte var lovlig, saa vilde jo i hvert Fald Hr. Geertsen gaa med til Forslaget.

K j e l d S ø r e n s e n kendte en Vej, som man næppe vilde kalde ulovlig, nemlig at Belysningsvæsenet sælger Koksene for en billigere Pris. Det kunde derfor være rart at høre, om de Herrer kunde gaa med til et Forslag i den Retning. Aldersrentevalget havde ikke vedtaget at spørge Ministeriet, om der maatte ydes Brændsel i H. t. Loven; men Aldersrentenyderne ønskede at spørge, og det vilde man ikke forhindre.

A n d r. C h r i s t e n s e n erkendte, at Hr. Kjeld Sørensens sidste Forslag var meget snedigt, men det var lige saa ulovligt som det andet Forslag. Selvfølgelig havde Byraadet Ret til at vedtage, at Koksene skal sælges til en billigere Pris, men det

maatte i saa Fald gælde alle og ikke en bestemt Klasse Mennesker.

J. Chr. Møller sluttede sig hertil. Angaaende Hr. Sneums Udtalelser om, at der skulde gaa en særlig Undersøgelse forud, vilde Taleren benægte dette, for Aldersrenteudvalget havde ikke noget at gøre med at undersøge de enkeltes Forhold, efter at Loven havde fastsat bestemte Takster for Aldersrenten.

Vald. Pedersen hævdede, at Belysningsvæsenet i Forvejen solgte Koks til mange forskellige Priser, eftersom det var til større eller mindre Forbrugere, til Kulhandlere eller til forskellige Institutioner, og hvis man skulde spørge Ministeriet, om man havde Lov til at sælge til forskellige Priser, vilde det være helt ude i det Blaa.

Kjeld Sørensen fastslog, at de Herrer Møller og Andr. Christensen altsaa ikke under nogen som helst Form vilde være med til at bevilge en Hjælp; det drejede sig for dem kun om at forhindre alt.

Marius Geertsen vilde være med dertil, hvis man kunde anwise en lovlig Maade at gøre det paa.

Med 11 Stemmer mod 8 vedtoges det, at Sagen gaar til 2. Behandling.

8. **Efterbevilling af Overskridelser** i Regnskabet for:
- a. (J. Nr. 3⁵—1923). Fattigvæsenet.
 - b. (J. Nr. 3⁶—1923). Brandvæsenet. — 2. Behandling.

Efterbevilling meddeltes.

9. **Efterbevilling af Overskridelser** i Regnskabet for:
- a. (J. Nr. 3⁸—1923). Vandværket.
 - b. (J. Nr. 3⁹—1923). Sygehusene.
- Overgik til 2. Behandling.

10. (J. Nr. 412—1923). Indstilling fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse om **Bispetorvets og Nødtørftsanstaltens Overdragelse til Brolægningsudvalget.**

J. Chr. Møller meddelte, at Nødtørftsanstalten nu var færdig, og Brolægningsudvalget vilde saa forhaabentlig som sædvanlig sørge for det fornødne.

Vald. Pedersen spurgte, om der var nogle ekstra Klausuler ved Historien, for i saa Fald maatte Udvalget tage Forbehold.

J. Chr. Møller kendte ikke noget til saadanne.

Formanden bemærkede, at da nu Torvet og Anstalten var færdige, blev det Brolægningsudvalgets Sag at tage Bestemmelse om Torvets fremtidige Benyttelse eller rettere at gøre Indstilling til Byraadet derom.

Vald. Pedersen svarede, at Udvalget allerede havde truffet forskellige Dispositioner.

Indstillingen vedtoges.

11. (J. Nr. 371—1923). **Andragende om Tilladelse til at inddrage et Værelse til Butikslokale i Sect. Paulsgade Nr. 36.**

Anbefalet af Udvalget for Bygninger og Inventar. Bevilgedes.

12. (J. Nr. 292—1923). **Andragende fra Snedker J. A. Jensen til Justitsministeriet om dettes Godkendelse af, at der finder Bebyggelse Sted paa Parceller af Matr. Nr. 51 af Markj.**

Fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse forelaa følgende Indstilling:

• Den ommeldte Sag følger hoslagt tilbage, idet Udvalget i Tilslutning til Sundhedskommissionens Erklæring af 28. f. M. henholder sig til sit tidligere i Skrivelse til Andrageren af 3. Maj

d. A. stillede Krav om, at der forinden Bebyggelse finder Sted skal foreligge en approberet Vej- og Kloakplan for hele det paagældende Areal«.

Indstillingen vedtoges.

13. (J. Nr. 391—1923). **Indstilling fra det nedsatte Udvalg til Forhandling med Handelsaftenskoler-
nes Bestyrelse.**

Følgende Indstilling forelaa:

»Byraadet vedtager det af »Aarhus Handelsforening« stillede Forslag af 8. September saalydende:

Der oprettes et permanent Skoleudvalg for Foreningens Aftenskole paa 5 Medlemmer, hvoraf Byraadet vælger 2 og Foreningen 3, og hvorefter de fornødne Lokaler i Paradisgades Skole stilles til Disposition paa de sædvanlige Vilkaar.

For »Handelsforeningen af 1887«'s Vedkommende har man ikke kunnet opnaa Enighed, hvorfor Udvalget henstiller til Byraadet at tage Bestemmelse om, hvad der videre skal foretages, inden Skolen kan fortsætte sin Virksomhed«.

H. P. Christensen gav paa Udvalgets Vegne Meddelelse om Forhandlingerne med de to Foreninger, hvoraf man altsaa var kommet overens med Aarhus Handelsforening. Der var ganske vist ikke naaet det, som Skoleudvalget havde ønsket, nemlig Indflydelse paa Valget af Skolens Forstander, men det kunde maaske komme senere. Taleren havde ogsaa foreslaaet eventuelt at vælge et Medlem af Handels- og Kontormedhjælpernes Fagforening, men da Handelsforeningen nødig vilde gaa med dertil, blev Forslaget foreløbig ikke fastholdt. Angaaende Handelsforeningen af 1887, saa forelaa der jo Andragende om Lokaler baade fra denne og fra Skolebestyrer N. P. Nielsen. For-

eningen havde opsagt ham som Forstander med den Motivering, at han ikke var til at samarbejde med, men det havde ikke været muligt at faa noget positivt frem om, hvad der egentlig var i Vejen. Der var fremkommet en hel Del Bilag og Erklæringer fra begge Parter, og Striden havde bl. a. drejet sig om en Elev, der havde overtraadt Skolens Reglement og derfor var blevet bortvist fra Skolen. Udvalget kunde dog ikke af dette Materiale se, at der var nogen Berettigelse til at afskedige en Mand efter 26 Aars Arbejde som Skolens Bestyrer, og man stillede derfor som Betingelse for at give Lokaler til Foreningen, at den skulde vedtage Forslaget om et 5 Mands Skoleudvalg, hvoraf Byraadet vælger de to, og saa skulde den hidtidige Forstander fortsætte sin Virksomhed foreløbig 1 Aar, til man saa, om han kunde samarbejde med det ny Skoleudvalg. Det første havde Bestyrelsen tiltraadt, men den nægtede bestemt at genantage Hr. Nielsen. Taleren vilde henstille, saafremt Handelsforeningen ikke indgaar paa denne Betingelse, at Kommunen overvejer Muligheden af selv at oprette en Handelsskole.

J. Chr. Møller sluttede sig til Hr. H. P. Christensens Fremstilling af Sagen. Angaaende Spørgsmaalet om kommunal Handelsskole antog Taleren ikke, at det vilde faa nogen Betydning i Aar, idet Eleverne nu allerede var indskrevet til Skolerne; men det kunde jo overvejes til næste Aar. Det havde været rarest, om Striden var blevet bilagt, men det viste sig umuligt. Taleren vilde dog henstille, at Handelsforeningen af 1887 i H. t. sit sidste Andragende faar Lokaler i en af Byens Skoler imod at betale Lys og Varme.

Niels Barnow mente ikke, at Udvalgets Opgave egentlig var at mægle mellem Parterne,

men at træffe Overenskomst om Byraadets fremtidige Indflydelse paa Skolernes Ledelse, og dette var begge Foreninger gaaet ind paa. Det rigtigste vilde derfor være at give begge Ansøgere Lokaler, saa stillede man dem ens. Byraadet burde næppe paatvinge Handelsforeningen en Forstander, som den ikke kunde samarbejde med, og man kunde heller ikke godt forlange, at Foreningen skal betale for Lokalerne, idet det vilde medføre, at Skolepengene saa maatte sættes op.

Formanden havde været med til i Skoleudvalget at stille Forslag om, at Byraadet skulde have Indflydelse paa Valget af Skolens Forstander, fordi man burde komme bort fra at vælge Overlærerne til disse Poster. Overlærerne havde en daglig Undervisningstid paa 2—3 Timer foruden en Del skriftligt Arbejde, men dertil havde de Lov at tage Medhjælp. Skolekommissionen havde for en Tid siden udtalt det ønskelige i, at Overlærerne oftere overværede Undervisningen i Skolens Klasser, og da mente de, at saa burde de have færre Undervisningstimer. Naar de altsaa var saa optaget i Forvejen, at de ikke kunde overkomme Inspektionen, burde de ikke optræde som Handelskolebestyrere. Taleren havde længe haft Følelsen af, at Overlærer Skovby stod bagved Aktionen mod Bestyrer Nielsen, og de foreliggende Skrivelser viste nu tydeligt dette; men vedkommende Overlærer havde sikkert nok i sin Skole, idet han kun kunde undervise 13 Timer om Ugen i Stedet for som normalt 18. Overlæreren i Paradisgade skulde til næste Aar tage sin Afsked, saa der var ingen særlig Grund til at røre ved Forholdet der. Taleren kunde slutte sig til Forslaget angaaende Aarhus Handelsforening, men efter den Maade, hvorpaa Formanden for den anden Handelsforening

var optraadt, kunde Taleren ikke slutte sig til Hr. Barnows Henstilling, men derimod tiltræde Hr. H. P. Christensens Forslag.

M. B r a m m e r havde gerne set Skoleudvalgets Forslag gennemført, for det maatte kaldes meget uheldigt, hvis en Leder af en Handelsskole efter mange Aars Tjenestse uden videre kunde afskediges, fordi der kom Uoverensstemmelse mellem ham og Foreningens Formand. Foreningens Bestyrelse skiftede maaske ret hurtigt, og Forstanderens Stilling blev derved altfor usikker. Det var nævnt, at Handelsskolerne havde en Inspektør, og det saa da mærkeligt ud, at denne slet ikke lod høre fra sig i en saadan Sag. Det foreliggende Materiale viste tydeligt, at man skolemæssigt set ikke kunde have Tillid til denne Bestyrelse.

F o r m a n d e n havde frafaldt dette Forslag paa Grund af den fremrykkede Tid; muligvis blev der til næste Aar bedre Tid til at forhandle derom.

K. M o u s t e n kunde for saa vidt give Borgmesteren Ret i, at det var rigtigst, hvis baade Overlærere og Lærere nøjedes med deres Skolearbejde. Men Forholdene var jo saaledes, at der ikke kunde drives Aftenskole, uden at Kommune's Lærere skulde undervise, og saa var der næppe Anledning til at indtage en Særstilling overfor Overlærerne. Taleren troede heller ikke, at Overlærer Skovby havde haft noget med Sagen at gøre; han havde blot lovet Foreningen eventuelt at modtage Stillingen, men ønskede vist helst, at N. P. Nielsen fortsatte som Bestyrer.

J. C h r. M ø l l e r oplyste, at det ikke var Handelsforeningens Formand alene, som var imod N. P. Nielsen, men den samlede Bestyrelse.

H. P. C h r i s t e n s e n kunde ikke gaa med til at give Lokaler til begge Andragerne. Hvis

Handelsforeningen ikke gik med til at antage Nielsen paa Prøve 1 Aar, kunde Taleren ikke stemme for, at Foreningen faar Lokaler af Kommunen.

J. C h r. M ø l l e r erklærede at kunne tiltræde Hr H. P. Christensens Forslag om at prøve endnu 1 Aar.

M. B r a m m e r havde helst set, at Skoleudvalgets Forslag var blevet gennemført; men da nu Flertallet var gaaet med til en foreløbig Ordning, kunde Taleren ogsaa i Øjeblikket slutte sig dertil.

P. P e t e r s e n kunde ikke indse, at de to Parter efter Hr. Barnows Forslag vilde blive stillet lige, idet den ene Part alene vilde faa Eleverne. Taleren havde den bestemte Opfattelse, at Handelsforeningen gjorde Nielsen Uret, for man kunde ikke have en Mand i 26 Aar og saa pludselig afskedige ham, fordi han er vanskelig; det vilde man ikke engang gøre i en privat Forretning, og en saadan Handlemaade burde Byraadet ikke være med til. Taleren var derfor glad ved, at Nielsens Forbliven ved Skolen var stillet som Betingelse for at faa Lokaler.

J. C h r. M ø l l e r vilde dog gøre opmærksom paa, at Skolebestyreren selv kunde opsige sin Stilling naar som helst, og saa burde Foreningen ogsaa have Ret til at opsige ham, selv om man ikke kunde tiltræde, at det skete paa den Maade som her.

N i e l s B a r n o w mente, man burde have lige saa megen Tillid til en Handelsforenings Bestyrelse som til Medlemmer af Byraadet; det var jo dog Handelsforeningerne, der havde oprettet Skolerne og derved vist deres Interesse for Elevernes Uddannelse.

Formanden hævdede, at naar det offentlige giver Tilskud, bør det ogsaa være med til at udøve Tilsyn.

Indstillingen vedtoges, for saa vidt angaar Aarhus Handelsforenings Aftenskole. M. H. t. Handelsforeningen af 1887 vedtog man at tilskrive denne, at den maa benytte Kommunens Skolelokaler som hidtil, for saa vidt den for det kommende Aar genantager sin hidtilværende Skolebestyrer og reorganiserer sit Skoleudvalg, som den har tilbudt.
